

فلسفه و منطق

- ۱- گزینه «۲» - در استدلال استقرایی و اقسام آن (استقرای تمثیلی، استقرای تعمیمی، استنتاج بهترین تبیین) نتیجه قطعی نیست. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱» و «۳»: نتیجه استدلال قیاسی، قطعی و یقینی است.
- گزینه «۴»: استنتاج بهترین تبیین نیز نوعی استقراء است و نتیجه آن قطعی نیست بنابراین گزینه «۲» کامل‌تر است. (لطفی) (پایه دهم - درس پنجم - اقسام استدلال استقرایی - صفحه ۴۱ - اقسام استدلال استقرایی - صفحه ۴۲)
- ۲- گزینه «۳» - مثال برای استقرای تعمیمی است نه قیاسی. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: تمثیل در منطق همان تشبیه در ادبیات است.
- گزینه «۲»: مقدمه کلی هر پرده‌ای تخم‌گذار است ضرورتاً نتیجه جزئی گنجشک تخم‌گذار است را به دنبال دارد.
- گزینه «۴»: از موارد جزئی نتیجه‌گیری کلی شده است. (استقرای تعمیمی)
- (لطفی) (پایه دهم - درس پنجم - اقسام استدلال استقرایی - صفحه ۴۱ - اقسام استدلال استقرایی - صفحه ۴۱ و ۴۲)
- ۳- گزینه «۱»: نتیجه استقرای تمثیلی احتمالی است یعنی نمی‌توان بدون توجه به مقدمات و نتیجه آن در مورد درست یا غلط بودن نتیجه این نوع استدلال قضاوت کرد. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۲»: استقرای تمثیلی استدلالی ضعیف است.
- گزینه «۳»: استدلال تمثیلی می‌تواند منجر به مغالطه شود که آن را مغالطه تمثیل ناروا می‌نامند.
- گزینه «۴»: در همه انواع استدلال استقرایی، مقدمات از نتیجه حمایت نسبی می‌کنند. (لطفی) (پایه دهم - درس پنجم - اقسام استدلال استقرایی - صفحه ۴۱ - استقرای تمثیلی - صفحه ۴۲ و ۴۳)
- ۴- گزینه «۴» - هنگامی که شرایط استفاده از استقرا (استقرای تعمیمی قوی) را به درستی رعایت نکنیم دچار مغالطه تعمیم شتاب‌زده می‌شویم. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: قسمت سوم گزینه نادرست است زیرا مثال برای تمثیل ناروا درست است.
- گزینه «۲»: قسمت سوم گزینه نادرست است زیرا مثال مغالطه تعمیم شتاب‌زده است.
- گزینه «۳»: قسمت سوم گزینه نادرست است زیرا مثال مغالطه تعمیم شتاب‌زده است. (لطفی) (پایه دهم - درس پنجم - اقسام استدلال استقرایی - صفحه ۴۱ - شرایط استقرای تعمیمی قوی - صفحه ۴۷)
- ۵- گزینه «۱» - قالب کلی قضایای حملی به صورت (الف ب است) در موجهه (مثبت) و (الف ب نیست) در سالبه (منفی) می‌باشد و در منطق تنها با افعال ربطی در نظر گرفته می‌شوند بنابراین قضایایی که با سایر افعال به کار می‌رود را نخست به یکی از این افعال تبدیل می‌کنیم و سپس محمول آن را مشخص می‌کنیم:
- حسن کتاب دارد ← حسن دارای کتاب است. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۲»: قضیه مورد سوال مثبت و موجهه است نه منفی و سالبه
- گزینه «۳» و «۴»: ابتدا باید به قالب الف ب است تبدیل شود. (لطفی) (پایه دهم - درس ششم - قضیه حملی - صفحه ۵۵ - قضیه حملی - صفحه ۵۶ و ۵۷)
- ۶- گزینه «۴» - هرگاه مفهوم موضوع قضیه جزئی باشد (اسم خاص، اسامی همراه با این و آن، اسم داخل گیومه) قضیه شخصیه است در غیر این صورت قضیه محصوره است. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱» و «۲»: کتاب درسی منطق مفهوم کلی است پس قضیه محصوره است.
- گزینه «۳»: کتاب درسی ام مفهومی کلی است پس قضیه محصوره است. (لطفی) (پایه دهم - درس ششم - قضیه حملی - صفحه ۵۵ - اقسام قضایای حملی - ۶۰)
- ۷- گزینه «۲» - در تقابل تداخل، هرگاه قضیه جزئی درست باشد کلی آن مجهول است یعنی درست یا غلط بودن کلی آن بستگی به محتوای قضیه دارد و با برخی محتواها درست و با برخی محتواها غلط خواهد بود. تناقض و تضاد و تداخل و داخل تحت تضاد اقسام تقابل‌اند یعنی نسبت دو قضیه‌ای که موضوع و محمول آن‌ها ثابت است و این دو قضیه در کم یا کیف یا هر دو متفاوت‌اند (در مقابل عکس که در این نسبت جای موضوع و محمول قضیه تغییر نموده و معکوس می‌شود) بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱» و «۳»: هر دو قسمت گزینه نادرست است زیرا در قسمت اول ایهام انعکاس اتفاق افتاده و در قسمت دوم، سوال به تقابل تداخل مربوط می‌شود نه عکس مستوی.
- گزینه «۴»: تقابل تناقض است در حالی که سوال به تقابل تداخل مربوط می‌شود. (لطفی) (پایه دهم - درس هفتم - احکام قضایا - صفحه ۶۲ - ۳ - تداخل - صفحه ۶۵ و ۶۶)
- ۸- گزینه «۳» - در اقسام تقابل جای موضوع و محمول ثابت است و تغییر نمی‌کند و در عکس و اقسام عکس است که جای موضوع و محمول در قضیه دوم معکوس قضیه اصلی است. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: عکس مستوی لازم الصدق موجهه کلی، موجهه جزئی می‌شود و عکس آن به صورت موجهه کلی مغالطه ایهام انعکاس است.
- گزینه «۲»: سالبه جزئی عکس مستوی لازم الصدق ندارد و عکس مستوی کردن آن مغالطه ایهام انعکاس است.
- گزینه «۴»: سالبه جزئی با سالبه کلی در صورت ثابت بودن جای موضوع و محمول دو قضیه، تقابل تداخل دارند. (لطفی) (پایه دهم - درس هفتم - احکام قضایا - صفحه ۶۲ - فعالیت تکمیلی ۱ - صفحه ۶۹)

- ۹- گزینه «۳» - ما از مطالعه و تأمل در زندگی سقراط می‌توانیم دفتر اندیشه‌های فلسفه‌اش را ورق بزنیم و به نقش حقیقی فلسفه در زندگی انسان بیشتر پی ببریم. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: سخنان به ظاهر ساده و گاه خنده‌آورش ژرفای خاصی داشت.
- گزینه «۲»: سقراط خیج کتابی ننوشت اما سراسر حیاتش را با فلسفه سپری کرد.
- گزینه «۴»: سقراط روش بحث ثابتی داشت. (لطفی) (پایه یازدهم - درس پنجم - زندگی بر اساس اندیشه - صفحه ۳۶ - زندگی بر اساس اندیشه - صفحه ۳۶ و ۳۷)
- ۱۰- گزینه «۲» - کسی که راه درست را یافت و آن را در پیش گرفت هرگز نباید از خطر هراسی به دل راه دهد. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱» و «۳» و «۴»: تعبیرهای کتاب درسی در مورد دفاعیه سقراط در دادگاه هلیاست آن است. (لطفی) (پایه یازدهم - درس پنجم - زندگی بر اساس اندیشه - صفحه ۲۶ - سقراط در برابر دادگاه - صفحه ۳۹ تا ۴۲)
- ۱۱- گزینه «۱» - ممکن است ما در توانایی خود برای شناخت برخی امور شک کنیم اما این شک غیر از شک در امکان اصل شناخت است. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۲» و «۳» و «۴»: تعبیرهای کتاب درسی در بحث امکان معرفت است. (لطفی) (پایه یازدهم - درس ششم - امکان شناخت - صفحه ۴۴ - امکان معرفت - صفحه ۴۷ و ۴۸)
- ۱۲- گزینه «۴» - این مساله که شناخت‌های ذهنی ما (علم انسان) واقعی است یا غیرواقعی به اصل امکان شناخت مربوط می‌شود. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: به شناخت‌های ناشی از حس و تجربه مربوط می‌شود.
- گزینه «۲»: به اعتبار یا عدم اعتبار حواس پنج‌گانه در شناخت مربوط می‌شود.
- گزینه «۳»: به طبیعت‌شناسی مربوط می‌شود. (لطفی) (پایه یازدهم - درس ششم - امکان شناخت - صفحه ۴۴ - امکان معرفت - صفحه ۴۷ و ۴۸)
- ۱۳- گزینه «۲» - گاهی ما در هنگام استفاده از حواس دچار خطا می‌شویم مثلاً ممکن است چوب را داخل آب، شکسته ببینیم یا یک ساختمان بزرگ را از فاصله دور کوچک بینداریم با این وجود شناخت حسی به قدری برای ما معتبر است که بر پایه آن زندگی می‌کنیم. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: به صورت مطلق و کلی نمی‌توان گفت در شناخت حسی خطا رخ می‌دهد بلکه گاهی در شناخت حسی خطا رخ می‌دهد نه همواره.
- گزینه «۳» و «۴»: سوال به خطای حواس مربوط می‌شود نه عقل و ادراک عقلی. (لطفی) (پایه یازدهم - درس هفتم - ابزارهای شناخت - صفحه ۵۰ - بررسی - ۵۲)
- ۱۴- گزینه «۲» - یکی از شهودهای قلبی، وحی الهی است که ویژه پیامبران است و خداوند از طریق وحی و به واسطه پیامبران معارفی را در اختیار بشر قرار می‌دهد که به آن معارف وحیانی می‌گویند. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: دریافت‌کننده وحی فقط انبیاء الهی (پیامبران) هستند و اولیاء از طریق الهام به شناخت شهودی می‌رسند.
- گزینه «۳» و «۴»: شهود قلبی اعم (عام‌تر - کلی‌تر) از وحی الهی است. (لطفی) (پایه یازدهم - درس هفتم - ابزارهای شناخت - صفحه ۵۰ - وحی الهی، برترین شهود - صفحه ۵۵)
- ۱۵- گزینه «۳» - از نظر دموکریتوس برخورد اتفاقی ذرات سرگردان اتم‌ها سبب پیدایش عناصر و اشیاء فعلی در جهان شده است و این به معنای بی‌هدفی حرکات و تحولات جهان (اتفاق در معنای سوم) است. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱» و «۴»: نفی علت العلل و وجوب علی و معلولی وقتی است که به ارتباط پدیده‌ها با یکدیگر معتقد نباشیم در حالی که در نظریه دموکریتوس اجزاء اتم‌ها با یکدیگر و اتم‌ها با آن چیزی که پدید می‌آوردند ارتباط دارند.
- گزینه «۲»: آن چیزی که از اتم‌ها پدید آمده است در نظریه دموکریتوس از سنخ اتم‌ها است یعنی اجسام و عناصر طبیعی. (لطفی) (پایه دوازدهم - درس چهارم - کدام تصویر از جهان؟ - صفحه ۲۱ - مقدمه و معانی اتفاق - صفحه ۲۱ و ۲۴ و ۲۵)
- ۱۶- گزینه «۱» - اصل سنخیت بیانگر این است که هر علتی معلولی خاص و ویژه و از سنخ خودش دارد: گندم از گندم بروید جو ز جو - خوبی خوبی به دنبال دارد و بدی بدی. معنای دوم اتفاق این است که ممکن است از هر علتی هر معلولی پدید آید (نفی اصل سنخیت). بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۳» و «۴»: به اتفاق در معنای اول یعنی نفی ارتباط پدیده‌ها با یکدیگر و نفی حتمیت رابطه پدیده‌ها مربوط می‌شود.
- گزینه «۲»: به اتفاق در معنای سوم یعنی نفی غایت‌مندی و هدفداری جهان و حرکات و تحولات آن مربوط می‌شود. (لطفی) (پایه دوازدهم - درس چهارم - کدام تصویر از جهان؟ - صفحه ۲۱ - معانی اتفاق و بررسی سه معنای اتفاق - صفحه ۲۴ و ۲۷)
- ۱۷- گزینه «۳» - اصل علیت - ارتباط و پیوستگی پدیده‌ها ← نفی آن: معنای اول اتفاق
- اصل سنخیت میان علت و معلول ← نظم و قانونمندی میان پدیده‌ها ← نفی آن: معنای دوم اتفاق. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: قسمت دوم گزینه نادرست است زیرا نفی سنخیت معنای دوم اتفاق است.
- گزینه «۲» و «۴»: تخلف ناپذیری و حتمیت در نظام هستی به اصل وجوب علی و معلولی مربوط می‌شود و نفی این اصل برابر با معنای اول اتفاق است. (لطفی) (پایه دوازدهم - درس چهارم - کدام تصویر از جهان؟ - صفحه ۲۱ - لوازم علیت - صفحه ۲۳)

۱۸- گزینه «۴» - مردم دوره یونان باستان به خدایان متعدد اعتقاد داشتند و هر کدام را مبدأ و منشاء یک حقیقت در جهان می‌شمردند. مثلاً از نظر آنان «ژئوس» ← خدای آسمان و باران، «آپولون» ← خدای خورشید و هنر و موسیقی و «آرتمیس» ← خدای عفت و خویش‌داری بود. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱» و «۳»: آتنا در گزینه‌ها نادرست است و الهه خرد و جنگاوری و نگهبان شهر آتن بوده است که نام آتن از این الهه گرفته شده است. گزینه «۲»: ترتیب صورت سوال در گزینه رعایت نشده است. (لطفی) (پایه دوازدهم - درس پنجم: خدا در فلسفه (۱) - دوره یونان باستان - صفحه ۳۰ و ۳۱) ۱۹- گزینه «۲» - دکارت می‌گوید: من از حقیقتی نامتناهی و علیم و قدیر که خود من و هر چیز دیگری به وسیله او خلق شده‌ایم تصویری دارم. این تصور نمی‌تواند از خودم باشد زیرا من موجودی متناهی‌ام. پس این تصور از وجود نامتناهی است و اوست که می‌تواند چنین ادراکی به من بدهد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تصور خدا به معنای اثبات وجود خدا نیست.

گزینه «۳» و «۴»: قدیر بودن خدا به عنوان یکی از صفات خداوند و مخلوق بودن من فرع بر وجود خدا است.

(لطفی) (پایه دوازدهم - درس پنجم - خدا در فلسفه (۱) - صفحه ۳۰ - دوره جدید اروپا - صفحه ۳۵)

۲۰- گزینه «۳» - از نظر کانت انسان نیازمند به رعایت اصول اخلاقی است و لازمه آن اراده و اختیار و مسئولیت‌پذیری انسان است که این امور به نفسی غیرمادی مربوط می‌شود نه جسم مادی انسان بنابراین لازمه وجود نفس وجود جهان ماوراء الطبیعه است و لازمه وجود این دو، وجود خداوند جاودانه و نامتناهی است. (لطفی) (پایه دوازدهم - درس پنجم - خدا در فلسفه (۱) - صفحه ۳۰ - دوره جدید اروپا، کانت - صفحه ۳۵ و ۳۶ و ۳۷)